

TELEGRAFUL ROMAN.

Apere Marția. Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Proiectul de lege

despre însoțirile de credit industriale și economice.

Ministrul de justiție în con-telegere cu cel de finanțe și comerț a prezentat parlamentului țerei în luna trecută un proiect de lege despre însoțirile de credit industriale și economice.

Bărbați de specialitate de sigur nu vor întârzia a analiza cu de-amănuntul acest proiect, mai ales după ce va fi devenit lege, și a arăta eventualele dispozițiuni favorabile sau nedrepte din punctul nostru de vedere, ca astfel cunoscându-l să ne scim precizați ce va trebui s'o manifestăm în acțiunile noastre față de acele dispozițiuni, cu valoare numai relativă.

Ca diariști atragem atențiunea asupra acestui proiect cu atât mai vârtos, cu cât, trecut și debătut fiind deja în comisuniile justiciară și financiară — s'a pus deja eri la discuțiune în plenul parlamentului.

Autorii proiectului, accentuând prerogativele instituțiunii însoțirilor, declară că numitul proiect dă economilor și industriașilor mai mici posibilitatea a ajunge la credit ieftin și îi cruță de greutate și cheltuelile împreunate ași cu dobândirea de împrumuturi pe sama economilor dela sate, precum sunt câștigarea documentelor de prețuire, întabularea, competențele acesteia, speșele mijlocitorilor și ale advocaților dătători de îndrumări și sfaturi. Astfel — susțin aceia — se întârește adevăratul isvor al puterii, talpa țerei, poporul, care materialicesce a început a scăpăta.

Mezbul proiectului este următorul.

Membrii însoțirii pôte fi numai locuitorul stabil al comunei. Interese după singuraticile părți (acțiuni) nu se plătesc; se împarte numai venitul

curat, dar dividenda nu pôte fi mai mare de 5 percente. Partea a două din proiect tracteză înființarea institutului de credit central regnicolar în Budapesta. Institutul se pôte înființa numai atunci, dacă s'a plătit din acțiunile subscrise cel puțin un milion de corone. Ca să se urzeze înființarea statului subscrisie momentan această sumă fundamentală. Direcțiunea acestui institut central constă din 12 membri, dintre cari pe unul îl numește ministrul de agricultură, pe al doilea cel de finanțe, ér pe al treilea cel de comerț. Pe președinte îl întarește regele. Controla o eserecită guvernul prin comisari guvernali. Institutul de credit central pôte emite obligațiuni cu interese și în scopul acesta trebuie să creeze un fond de asigurare de cel puțin 3 milioane. Obligațiunile emise pot valora de deșe-ori mai mult, ca acest fond.

Statul contribuie la crearea acestui fond cu obligațiuni despre rescumpărarea cărcimăritului în valoare de 3 milioane corone.

Asemenea dă statul și ca spese de înființare și organizare 100.000 corone. Atât actele institutului central cât și ale însoțirilor sunt scutate de dare și timbre, și corespondența e liberă de porto.

Simțemintele, cu cari publicul interesat a primit acest proiect, sunt varii.

Unii au primit și aprobat argumentările creatorilor, lăudând purcederea lor sub cuvânt, că țintesc la ușurarea sorții țeranului și la eliberarea lui de sub influințele socialiste și de ghiarele cămătarilor, cari — în butul institutelor de bani — tot mai există în număr destul de considerabil.

Acestia ridică în relief și aceea, că statul nu va face din însoțiri curat instituțiuni de stat și să le susție numai din mijlocele sale, ci vrea numai se ofere ajutorul său elementelor sociale, cari cu acesta se se în-

tărăscă și cu timpul se pôte umbla pe picioarele proprii. Influența statului stă în proporție cu mărimea ajutorului dat.

Aderenții proiectului mai scot la ivelă, că proiectul restringe interesele particulare, egoistice și prescrie în mod corect granițele teritoriului de acțiune. Acest teritoriu e îngust în considerarea că membrii cunosc mai bine atât persoanele, cât și referințele lor materiale și astfel încrederea, solidaritatea și controlul sunt mai asigurate.

Alții însă — chiar și dintre aderenții guvernului — au excepționat multe dispozițiuni ale proiectului, combatând mai ales ingerența guvernului și cerând reducerea ei și restrângerea dreptului de control numai la măsură minimală.

Nu-i vorba — teoretice luând lucrul — dispozițiile proiectului se pot privi salutare, dară, cunoscând noi bunăvoința organelor statului față de poporul nostru, de loc nu putem presunepune, ca vom avea vr'un folos din noua lege, ce se crează, mai ales, că aceea dă organelor statului multă influință.

Cât ne privesce pe noi n'avem să legăm speranță nici de acesta, nici de alte legi create de spiritul timpului de ași, care conduce pe guvernantii țerei, căci aceia de sigur nu au în vedere interesele poporului nostru ca nēm și popor special. Organele de adă numai întruatăta arăta bunăvoință față de poporul nostru, întru cât acela sar arăta aplicat a să desbrăca de notele specifice individualității sale etnice.

În considerarea acestora putem proroci, că acolo unde organele actuale ale statului au influință, acolo interesele noastre nu vor fi reprezentate și aparate.

Și noi — pe lângă institutela de bani existente — am avea trebuință de asemenea însoțiri, căci și la noi este mare numărul acelor, cari n'au altă hipotecă decât munca, hărnicia și nisce uneltele de lucru, dar spiritul, în care

vor fi conduse însoțirile statului, ne eschide pe noi dela folosirea favorurilor ce le ofer.

Noi nu vom putea deci face cauză comună cu astfel de însoțiri, unde autoritățile civile sunt cuprinse în lege ca factori ai lor, ori cât ar accentua ministrul Erdély, ca autoritățile le-a întrodus în proiect numai din singurul motiv, că în multe locuri lipsesc elementele corăspunșătoare pentru acest scop.

Pentru noi are proiectul o singură dispozițiune favorabilă și anume aceea, că nu este de caracter absolut, întru cât reforma proiectată nu o estinde în mod obligatoriu asupra însoțirilor, ci lasă în voia liberă a singuraticilor însoțiri a accepta sau nu condițiunile cuprinse în el.

Însoțirile cu caracter unguresc vor putea accepta acele condițiuni mai ales că în acest cas se vor împărtași de favorurile paragrafului 23, în sensul căruia la casuri de esecuire pretensiunile însoțirilor au întâietate la averea membrilor debitori față de orice alte pretensiuni, încă neasigurate pe basă legală.

Noi însă va trebui să ne susținem și sprijinim însoțirile noastre și să continuăm cu înființarea lor, dacă dispozițiunile acestui proiect devenit lege vor admite înființarea de însoțiri independente. Așa departe nu credem să mērgă nici actualul guvern, ca să de nege această, căci atunci ori-ce drept privat ar deveni iluzoriu.

Dar n'ar trebui să ne mărginim numai la însoțiri de credit, ci se ne gândim la crearea și înființarea de însoțiri pe tôte terenurile activității noastre, căci aceste sunt garanția unui progres mai grabnic și statornic.

Ca îndemn să ne servescă rezultatele, la care au ajuns alte popore prin asemenea însoțiri. În Germania d. e. s'au înființat numai în anul 1896 nu mai puține ca 9023 de însoțiri agromice de diferite categorii, precum

FOIȚA.

Etymologicum Magnum Romaniae.

(Urmare și fine.)

10. Dicționarul, avēnd să cuprindă limba comună, nu va cuprinde — în regulă generală — cuvintele dialectale întrebunțate numai într'un un românesc. Astfel sunt excluse cu totul dialectele macedonean și istriian. Dar limba română comună find încă departe de a fi pe deplin formată și fixată, este necesar și inevitabil să se consenmeze în dicționar cuvinte și accepțiuni provinciale sau dialectale întrebunțate într'un mare finut; spre exemplu: *strugure, poamă*. La aceste elemente dialectale se ve arăta regiunea întrebunțării lor.

11. Din acestea isvóre se va aduna materialul de dicționar pe bucăți de hârtie de aceeaș mărime. Pe fie care hîrtiuță se va scrie sus la stânga cuvântul, apoi locuțiunea sau frasa în care este întrebunțat cu arătarea locului (autor, scriere, edițiune pagină) de unde s'a luat. Se pôte scrie pe aceeași hîrtiuță un singur exemplu, spre a fi cu atât mai ușor la finut românesc accepțiunilor pentru redacțiune.

12. Hârtiuțele astfel formate se vor așeza în ordine alfabetică a cuvintelor în anumite cutii de lemn, iar scrierea explorată se va trece cu precizie în registrul special pentru tôte scrierile și publicațiunile cari se vor folosi la facerea dicționarului.

13. Nu se pôte și nu trebuie să se fixeze dinainte anume textele cari să fie singure explorate pentru dicționar. Comisiunea va hotări terminarea extragerilor când va socoti că s'au explorat tôte scrierile în cari se pot găsi cuvinte și accepțiuni pe cari trebuie să le coprindă dicționarul.

14. La lucrarea stringerei materialului — pe lângă colaboratorii principali — este bine să se ceară ajutorul și colaborarea a cât mai multor persoane judecate competente, pentru că astfel adunarea materialului să se termine cât mai iute și se fie cât mai bogată. În ori-ce cas această lucrare trebuie să fie terminată până în toamnă anului 1899.

B) Redactarea

După terminarea adunării materialului se va începe redactarea.

1. În redacțiune poate fi însărcinat cu facerea redacțiunii; el pôte avea și un ajutor care să lucreze lângă dînsul mai ales pentru controlarea extractelor, cari ar prezenta vre-o îndoiială.

2. Filologul va trebui să albă la dispozițiune:

a) Intreg materialul adunat pe hârtiuțe;

b) Tôte dicționarele românesce publicate până acum;

c) Tôte publicațiunile (pe cât se pôte din cari s'au estras exemplele scrise pe hîrtiuțe, pentru controlul citațiunilor când se va crede necesar;

3. Fiecare cuvânt se va înscrie în forma lui cea mai obicinuită, cu principalele modificări gramaticale la cele flexibile. Se vor arăta sensurile principale în latinește și franțuzește. Se vor clasifica apoi sensurile și accepțiunile și se vor arăta prin exemple caracteristice de propozițiuni, frase, idiotisme, proverbe.

Să se arăta în scurt etimologia cuvântului, întru cât este cunoscută sau probabilă. La cuvintele a căror etimologie este necunoscută, acesta se va arăta.

C. Tipărirea.

1. Tipărirea se va începe numai când întreaga lucrare va fi definitiv redactată.

2. Se va alege formatul 8° mare (lexicon-octav) spre a se tipări în două colone după un model care se va alege de colone

3. Tipărirea se va face tot sub directă supraveghiere a filologului care a făcut redacțiunea.

4. Corecturile de tipar se vor ceti încă de cel puțin doi corectori, cari vor lucra sub conducerea și supraveghierea directă a redactorului.

II. Organizarea lucrării.

Din întâia sa ședință, comisiunea, după ce a făcut în mod arătat determinarea cuprinsului dicționarului, s'a preocupat de cea mai potrivită organizare petru a se putea executa lucrarea cât mai iute și cât mai bine. Ne am dat sēma dela început că facerea acestui dicționar român după adevăratele principii lexicografice ale științei filologice moderne întimpină o mare greutate, fiind acest dicționar cel d'întăiu întocmit la noi în întregul lui numai pe exemple sistematice coordonate și extrase tôte în textele române, populare sau literare scrise într'o limbă curată.

S'a impus deci comisiunei d-văstre necesitatea de a se gândi mai întâiu să organizeze o adunare de materi lexicografice, adecă cuvinte cu frasele în cari sunt întrebunțate din tôte scrierile românesce de ore-care valóre avēnd cuprinsul din tôte ramurile activității intelectuale care s'a desvoltat în limba noastră. Această explorare nepuțându-se întinde, acum când ea se face întâia oară, la absolut tôte scrierile românesce — cum ar fi idealul unei asemenea lucrări — s'a impus necesitatea ca să se alēgă dela început și în cursul lucrării numai dacelea e ore-care deosebită însămnătate din vre-un punct de vedere.

În fața acestor delicate probleme filologice, comisiunea d-văstre, din întâia ei șe-

pentru credit, pentru procurare de unelte, pentru liferarea de ouă, lapte semințe, pentru asigurarea vitelor etc. O mare parte din progresul lor au s'o mulțămescă popoarele înaintate însoțirilor și reuniunilor lor.

E natural această, căci însoțirea este concentrarea puterilor și această are de urmare mărirea forței, ușurarea muncii accelerarea efectului și apropierea realizării scopului.

Din România.

Liga și 3/15 Maiu. Ziua de 3/15 Maiu, ziua aniversară de o jumătate de veac a marelui adunări de pe „Câmpul libertății”, va fi sărbătoare de cântăreț Ligă și toate secțiile ei din țară. Programul sărbătorii e deja stabilit pentru București și cuprinde trei puncte principale: Celebrarea unui parastas pentru sufletele reposedaților români, căzuți în luptele naționale din 1848; ținerea unei mari întruniri naționale publice în sala Hugo; ținerea unei conferințe la Ateneu.

„Liga-Română” scrie cu privire la festivitatea această un articol, pe care îl termină așa:

„Dacă unele secțiuni, dintr'un motiv sau altul, nu vor fi luat încă dispozițiile necesare pentru ziua de 3 Maiu, să se grăbescă de aci înainte, căci ar face o rea impresie, decât cu această ocazie Liga nu s'ar manifesta întreaga, în totă unitate, ce de fapt există în sinul ei. Facem deci apel la toate secțiile Ligei și la toți Români de inimă să-și dea mâinile, pentru ca serbarea dela 3 Maiu se aibă loc într'adevăr în toate punctele țării și ca astfel dușmanii nostri se vadă că Liga Culturală nu numai că nu a putut fi slăbită, ci că ea există, prosperă și stă la postul ei. Să arătăm, că întreaga țară e cu Liga și că Liga simte pulsațiile Românilor din robie străină”.

Sosirea suveranilor. Majestățile Lor regele și regina s'au reântors Sâmbătă la București.

Suveranii au plecat cu un tren special din gara Predeal și au sosit la gara de Nord la ora 7 și 45 seara.

Vineri fiind aniversarea zilei onomastice a Maj. Sale Reginei, s'a oficiat a Doxologie la Mitropolie, în prezența ministrilor, ofițerilor generali și superiori aflați în capitală și altor înalți funcționari ai Statului.

Reîntorcerea în țară a AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Princesa Maria și a copiilor Lor, micul principe Carol și mica principesă Elisabeta, va avea loc la 2 sau 3 Maiu.

Lucrătorii tipografi din București au ținut acolo Vineri un meeting pentru a se sfătui asupra remediilor spre scopul ameliorării situației lor.

Au vorbit mai mulți lucrători arătând reaua stare în care se găsește lucrătorii tipografi

din cauza nepăsării lor, de a lua măsuri la timp spre a limita numărul elevilor, d'a se respecta repausul de Duminecă și sărbători, repaus pe care lucrătorii îl câștigaseră încă din anul 1886 când se făcuse grevă generală.

La sfârșit s'a ales o comisiune compusă din trei persoane care să înceapă demersuri pe lângă patroni, cum și argăsi mijlocele cele mai practice ca lucrătorilor-tipografi să li se respecte ceea ce au câștigat altădată.

Congresul medicilor. În zilele de 10 și 11 Maiu, medicii din totă țara, cari fac parte din asociația generală a medicilor, se vor întruni în congresul anual în Capitală.

Noue programe de studii pentru școlile secundare. O nouă comisiune din d-nii membri ai comisiunii numite de d. ministru Spiru Haret pentru a se ocupa cu alcătuirea programelor de studii ale școlilor secundare, au comandat cărțile, programele de studii din școlile din străinătate, pentru ca, în seara de 11 Maiu, când va avea loc în localul Senatului adunarea plenară sub presidenția d-lui Spiru Haret, și când se vor fixa sub comisiunile, să se potă clasifica memoriile înaintate de d-nii profesori din țară și să se ia înțelegere asupra ideilor principale cu privire la spiritul în care vor trebui alcătuite noile programe școlare.

Desvâluirea monumentului ridicat în Târgoviște poetului și marelui fabulist Grigore Alexandrescu, din inițiativa scriitoarei Smara, va avea loc în ziua de 20 Septembrie viitor.

La această serbare vor fi invitate presa, diferite societăți și instituțiuni culturale.

Programul detaliat și invitațiuni speciale se vor trimite din vreme tuturor.

Comuna va oferi un banchet invitaților, în noul palat municipal, care se va inaugura cu această ocazie.

Răsboiul ispano-american.

O telegramă din Viena spune, că regina regentă Cristina vré să abdică la tron. Ea n'astăptă decât momentul favorabil pentru această, când adecă va putea părăsi Spania, fără periclitarea tronului fiului său Alfons XIII.

Despre cele ce s'au întâmplat de două zile încoco nu se știe nimic pozitiv, deoarece Americanii au tăiat firul telegrafic submarin, care ține legătura cu uscatul. Dér cumcă o mare revoluție a spiritelor se pregătește, apare neîndoios și din cuvintele ce le-a primit marchisul Salisbury, ministru-președinte engles, la o întrunire a conservatorilor în Londra. Vorbind despre starea generală a lumii, el ăise, că s'a făcut o mare schimbare: statele slabe devin mai slabe, ér statele tari, mai tari. Semne arată, ăise marchisul engles, că mersul evenimentelor va contribui să se

provöce un conflict general între națiuni, care va schimba harta întregii lumi.

Depeșele mai nouă anunță, ca Spaniolilor le-a succes în apropierea Cubei a captura un vapor american cu multă muniție, armatură și soldați. Scirea această a produs ărecare plăcere în masele Spaniolilor de-acasă cari din cauza perderilor de până acum sunt în mare și continuă ferbere.

În zilele aceste se crede că se va da lupta decisivă în apropierea Cubei.

Noutăți.

Alegere de protopresbiter. Marți în 21 Aprilie a. c. s'a întrunit sinodul electoral al tractului protopresbiter al Ienopolei sub presiul părintelui protopresbiter al Șiriei în calitate de comisariu consistorial — pentru efectuarea alegerii de protopresbiter. Dintre concurenți au întrunit părintele protopresbiter al Butenilor Constatin Gurban 36 voturi, ér părintele Vasiliu Olariu paroch în Zarai.d 24 de voturi.

Societatea pentru fond de teatru român. Comitetul Societății a ținut la Brașov în 13/25 Aprilie ședință, luând parte președintele Iosif Vulcan, vicepreședintele Virgil Onițiu, cassarul Valeriu Bologa și secretarul Vasile Goldiș. S'a statorit programa adunării generale din Hațeg și, la dorința inteligenței române de acolo, s'au fiesat ca zile ale adunării ziua primă și a doua de Rusalii. Secretarul a raportat, că Anuarul Societății se află sub tipar și va apăre în curând, conținând schița istorică a Societății până la adunarea din Brașov și toate actele adunărilor generale începând de atunci. Cassarul a arătat, că starea cassei de la ultima ședință a comitetului s'a schimbat puțin; totodată, fiind silit a pleca spre a-și căuta sănătatea, a predat actele cassei vicepreședintelui.

Memoriei lui Alexandri. Corpul profesoral al gimnasiului superior de stat din Cernăuți, — cum aflăm din „Patria” — în frunte cu zelosul director, dl. consilier H. Klausner, a luat în una din ultimele sale conferințe laudabilă decizie, a aranja în anul acesta în memoria laureatului nostru poet Vasile Alexandri o serbare școlară. Serbarea s'a fiesat pe ziua de 19 Maiu n. în sala de gimnastică a gimnasiului superior de stat. Intrarea 1 corónă. Venitul e destinat societății școl. „Impăratul Francisc-Iosif”.

Regina Belgiei în primejdie de morțe. Regina Henriette a Belgiei, Vineri după prânz plimbându-se cu echipajul pe malul lacului de pești din grădina palatului regal din Bruxelles, s'a resturnat cu echipaj cu tot în lac. Din fericire, servitorilor, cari au grăbit de timpuriu la locul nenorocirii, le-a succés să salveze pe regina.

Ofițeri români în statul major al armatei austriace. Ministrul român de războiu a întrevenit pe lângă ministrul de războiu din Viena, să primească ca atașăți pe lângă marele stat-major al armatei Austriace pe căpitani de stat-major Opreșcu și Rovinariu.

Perchisiție la un canonic. Aflăm din foile unguresci, că poliția din Strigoniu s'a infățășat ăilele aceste la canonicul papistaș de acolo, I. Mally și i-a confiscat numeri din Fóia „Narodnie Noviny”. Foile unguresci adaug, că numitul canonic e singurul în capitul din Strigoniu care să citească și spriginescă și alte foi decât cele unguresci. — Apoi să mai cărtesci în potriva libertății unguresci! Aăi-mâne ni ne va fi îngăduit să citim decât foi ijdovesci.

Revoluție de muncitori în Italia. În mai multe orașe italiene muncitorii, mănăți de mizeria cauzată de fόμε — s'au resculat, înscenând turburări mari. Situația e mai îngrijitoare în Milano, unde muncitorii au înscenat Sâmbătă o revoluție formală. În mai multe puncte ale orașului s'au adunat în număr enorm de mare. Tôte fabricile au fost închise; circulația pe mai multe strade oprită. Muncitorii au încercat să împedece transportarea rezerviștilor din a. 1873 chemați la deprindere de arme. Conglomerația era amenințătoare. Pe Corso-Venezia muncitorii au ridicat baricade pentru a împedece intervenția ostașilor călăreți. Răsvrătitorii au jăfuit palatul Savoriti și cu mobilarul lui au făcut baricade. Miliția a dat foc asupra lor, omorind pe un răsvrătitor și rănind pe mai mulți. Pe Via degli Orefici asemenea s'a ciocnit miliția cu muncitorii, cari atacau cu petri; doi ómeni au fost omorîți.

O altă grupă uriașă de răsvrătitori a asediat palatul poliției. A fost chemată miliția în ajutor. Miliția a dat foc asupra mulțimei, omorind pe mai mulți inși.

În cursul zilei devenind rescóla muncitorilor tot mai seriósă, s'a publicat în Milano starea de asediu.

Regele prin un ordin a însărcinat pe generalul Heusk cu conducerea siguranței publice în Toscana.

În orașul Firenze muncitorii resculati au arngiat demonstrații colosale. Intrevenind poliția, s'a înscins între ea și răsvrătitori o luptă crâncenă. Poliția a dat foc, omorind și rănind pe mulți.

În Livorno încă s'a întâmplat rescóla de muncitori. A fost omorit un om. Brutăriile s'au pus sub pază polițială. S'au făcut arestări multe.

Producțiune în Persani. Ni se scrie că Duminecă, în 24 Aprilie o producție declamatorică-teatrală s'a ținut în comuna Persani. Producția, căreia i-a urmat dans, a fost cercetată de inteligența numărósă din loc și jur. Venitul petrecerii a acoperit speșele.

Programul a fost executat spre mulțămirea publicului. S'au distins: dl. G. Bica

dintă dela 10 Iunie, a primit propunerea d-lui coleg I. Kalinderu de a denumi îndată pe filologul provăcut în proiectul de organizare pentru-ca acea persoană să potă fi fără întârziere chemată la ședințele comisiunii, spre a lua parte la stabilirea planului dicționarului și la organizarea strîngerei materialului lexic. Comisiunea a decis ca acea persoană să fie d. Alexandru Philippide, profesor de filologie limbii române la universitatea din Iași și care a dovedit o mare competență în filologia românescă prin lucrări forte mult apreciate de specialiști străini.

Comisiunea a chemat pe d. Philippide la o ședință a ei, i-a comunicat planul lucrării și-a propus (la 17 Iunie) să i-a asupra sa însărcinarea de a dirige lucrarea adunării materialului pentru întocmirea dicționarului, însărcinare care a fost primită de d-sa. Astfel d. Philippide a început lucrarea d-sale dela 1 Iulie 1897, de când s'a hotărât a i se da o remunerare de 500 lei pe lună, cu înțelegere, că nu va avea în tot timpul acestei însărcinări pe lângă ea o altă ocupațiune decât acea de profesor universitar.

Înainte de a se începe lucrarea, cu care comisiunea decisese a însărcina pe d. Philippide, d-sa i-a făcut o expunere scrisă — iutăiu mai pe scurt, apoi mai dezvoltat — despre cuprinsul dicționarului și despre mo-

dul cum să se organizeze compunerea lui după liniamentele fundamentale arătate de comisiune.

Comisiunea a decis de asemenea a se da d-lui Philippide trei sau patru colaboratori pentru adunarea materialului, cari se lucreze sub directa d-sale conducere, fiind numiți de comisiune după propunerea d-lui Philippide. Acești patru colaboratori au fost numiți și șiau început lucrarea de la 1 Noiembrie.

Comisiunea a mai decis, la 18 Iunie și 9 Octombrie, ca să ceară și conlucrarea d-lui I. U. Jarnik, membru corespondent al academiei, profesor universitar de filologie romanică la Praga, bărbat bine cunoscut prin cunoscințele sale solide și lucrările sale seriöse asupra limbii române și anume asupra limbii din literatura populară. D. Jarnik a primit îndată propunerea Academiei, și de la Noiembrie d-sa lucrează la adunarea materialului de dicționar din colecțiunile de poezii populare și de basme.

Ast-fel s'a început greaua, dar absolut necesara lucrare prealabilă a strîngerei materialului din care să se formeze dicționarul; ea va trebui să continue până la Octombrie 1899, aci timp de doi ani.

Timpul de patru luni (Iulie — Octombrie) d. Philippide a lucrat singur, făcând

studiile și pregătirile necesare pentru punerea în mișcare a întregii lucrări și începând adunarea materialului. De la 1 Noiembrie, lucrează pe lângă d-sa și cei-alți patru colaboratori.

Scrierile din cari se estrag cuvintele au fost împărțite în mai multe categorii din punctul de vedere al minuțiosității cu care sunt estrase în bilete:

a) Dint'runele se estrag cât mai mult cuvânt cu cuvânt, ér restul numai din punct de vedere al noului și necunoscutului — nou și necunoscut față cu limba de astăzi, când e vorba de un text vechiu; nou și necunoscut față cu limba noastră individuală când e vorba de un text recent;

b) Dint'r'alele se estrage mai puțin cuvânt cu cuvânt și mai mult din celalalt punct de vedere;

c) Dint'r'alele nu se estrage de fel cuvânt cu cuvânt, dar se estrage noul și necunoscutul cu multă băgare de sémă;

d) Dint'r'alele se estrag numai anumite speții de cuvinte; termini tehnici științifici numiri de animale, de plante, de minerale, de color, etc.

Estragerile, cuvânt cu cuvânt, sunt destinate să formeze sâmburele dicționarului, adecă cuvintele cele mai întrebunțate și cea mai mare bogăție de înțelesuri. Estragên-

du-se tôte cuvintele, nu este pericol să se scape din vedere vr'un cuvânt obișnuit sau vre-una din accepciunile lui principale.

Resultatul lucrării făcute în acest mod la Iași pană la 14 Februarie trecut, este următorul:

1. I. Crângă, povești, 330 pagine, estrase cuvânt cu cuvânt.

2. P. Ispirescu, legende sau basmele Românilor, pagina 1—45, estrase cuvânt cu cuvânt; pagina 46—400, estrase din punctul de vedere al noului și necunoscutului.

3. C. Negruzzi, opere, volumul I. 60 pagine, estrase cuvânt cu cuvânt.

4. Eminescu, nuvele, 85 pagine, estrase cuvânt cu cuvânt; 72 pagine, estrase din punctul de vedere al noului și necunoscutului.

5. Eminescu, poezii, 134 pagine, estrase cuvânt cu cuvânt; 174 pagine, estrase din punctul de vedere al noului și necunoscutului.

6. V. Drăghici, Robinson Crusoe, 76 pag. estrase cuvânt cu cuvânt.

7. Conachi, poezii, 88 pagine, estrase cuvânt cu cuvânt; 216 pagine, estrase din punctul de vedere al noului și necunoscutului.

8. Alexandri, poezii, 150 pagine, estrase cuvânt cu cuvânt; 493 pagine, estrase din

în declamarea poeziei „Numai una“ de G. Coșbuc; M. Flitter în poezia „Legenda priveghitorea de P. Dulfu; în esecutarea dialogului „Declarație de amor“ de I. Vulcan, a plăcut dșora N. Boieriu; Vecinătatea periculoasă, piesă teatrală de I. Vulcan, a fost esecutată cu succes escelând în predarea rolurilor dșora E. Comănici, dna M. Pop și P. Boieriu

Liturgie pentru cor mixt. D. N. Stefu învățător al Aradului, a trimis următorul circular colegilor săi:

Subscribul Vă aduc la cunoștință, că la rugarea și insistința mai multor colegi și prețini, de nou am lucrat liturgia mea pentru cor mixt pe 4 voci.

La finea liturgiei voi adauge: Invierea Ta Christose... mai multe irmoșe și pricisne, imne funebreale și mai multe cântece populare, parte originale parte după alți autori.

Tipărirea se va face în Lipsca (Germania). Prețul unui exemplar va fi 3 fl. (6 corone).

Pentru asigurarea cât mai grabnică a speselor de tipar, Vă rog să stăruiti în comuna DVöstre, ca să prenumărați barem 2 exemplare.

Liturgia va fi întocmită astfel, ca să se potă cânta numai pe 2 voci: sopran și alt; sau pe 3 voci de copii, având a 3-a voce să cânte notele basului, cari nu sunt scrise tare jos; ori pe 3 voci: sopran-alt cu bas ori cu tenor.

Va să zică: liturgia va fi astfel lucrată, că să se potă cânta cu câte voci sunt la dispoziție, fără a se observa vre-un defect.

Compoziția e simplă, dar frumoșe și ușoară, și o potă executa cu succes deplin și cel mai nou cor.

De la numărul abonenților va depinde, ea liturgia sa apară cât mai curând, și să fie provăzută cu adause cât de multe; precum și să fie tipărite și vocile separate.

Vă rog să mă avizați fără întârziere, pe o carte postală, dacă voiți a prenumera liturgia mea și în câte exemplare?

Nimeni nu va căpăta mai multe exemplare, de cât cele prenumerate; fiind-că nu las să se tipărească mai multe, căci e prea seump tiparul de note.

Comanda e obligatorie și prețul are să fie trimis, după primirea opului cel mult în 4—6 zile.

Arad, luna Aprilie 1898.

Nicolae Stefu,
Învățător în Arad
Strada Securei (Fejsze-uteza 32).

Corespondență particulară

a „Telegrafului Român“.

Țara-Oltului, 1/V 1898. n.

Onorată redacțiune!

O producțiune musicală teatrală, în împrejurările noastre foarte bine reușită, a aranjat „Reuniunea femeilor rom. gr.-or. din Făgăraș și jur“, a treia și de ss. Pasci în sala hotelului „Lauritsch“ din Făgăraș, cu scopul ca jumătate din venitul curat să se dea în favorul incendițiilor din comuna Belean.

Reușita atât morală cât și materială a acestei producțiuni în totul ei, pe lângă cei ce au debutat, apoi în primul loc să atribute și să ascrie fără nici o măgulire sau esagerare, președintei reuniunii femeilor rom. din Făgăraș, d-nei Maria Dan, carea prin zel, desinteresare, pricepere și jertfire a știut a ne procura o seară așa de plăcută, a reușit a întruni lamura inteliginței române din Făgăraș și jur într'un număr atât de frumos, la o petrecere atât de familiară, voișă și plăcută, ca toate producțiunile în fruntea căroră s'a pus d-na Maria Dan cu sfatul, directiva, influința și amabilitatea ce o caracterizează.

Punctul prim din programa producțiunii a fost, cunoscuta, dar totdeauna nouă și dragălașa cântare: „Uite mamă“ de mult prețitul nostru artist George Dima și „Marșul marinarilor“. Aceste două cântări pentru cor bărbătesc, ca și cele două din petul ultim al programii „Bubue tunul“ și „Asta-i mândra“, au fost esecutate, cu mare acuarțetă de câți-va elevi din seminarul „Andreian“ sub conducerea d-lui Mateiu, care acum a două oră și-a aproat pentru totdeauna simpatia Făgărașenilor. D-nii coriști, respălăți pentru eminentul debut prin viforose și nesfirșit bisatele aplause, pot fi măguliti de renumele și simpatia prea meritată, ce lea câștigat nu numai lor personal, ci și institutului „Andreian“ și valorosului profesor de musică, Dl G. Dima.

Punctul 2 din programă a fost „Rhapsodie române“ și încă o piesă, al cărui titlu l'am scăpat din pînă dar a le cărui note și tonuri au fost scose cu atâta măiestrie, deservitate și rutină musicală din pian de gentila d-șora Letiția Popa Radu, încât a fermecat întreg publicul auditoriu, și era aprôpe la sucomba sub povara aplauselor cu care a fost grămădită. Dșora Letiția Popa Radu, după cum sunt informat afară de se-ratele musisale arangiate în timpul din urmă de societatea „Progresul“ s'a produs acum pentru a treia oră în cerc mai estins și e prea îndreptățită speranța, că în urma progresului ce l'a dovedit cu această ocaziune sociotata română din Făgăraș potă înregistra pe dșora Popa Radu, ca o putere de prima ordine la astfel de producțiuni.

Punctul 3 din programă: „Nu te juca cu dracul“ comedie întrun act de Negruzzi, ca predare a succes pe deplin. Diletanții M. Nicolescu, T. Pacală, Costi Toma, puteri probate și măgulite și la

alte producțiuni apoi d-șora Letiția Popa Radu cu toți de astădată s'au întrecut pe sine inșiși, în fine D-șora Mariți Turcu în rolul de cameriellă, și în frumosul costum național s'a produs atât de natural, atât de corect și așa de dragălaș în cât a întrecut toate acceptările și toți învidiau „norocul“ lui Condulici, mustaciosul „ficior“ boeresc (Costi Toma). D-șora Mariți Turcu, ca una care a două oră a pășit pe sciană e îndreptățită a fi măgulită pentru reușita cu care și-a interpretat rolul său.

Punctul al patrulea un dialog (Zablaun ilustrat) „Laur și Albumela alpină“ traduse din nemțese de Dșora Elena St. Popp și predat la perfecțiune de domnișora Lenița Turcu și d-l I. Dejenariu junior, a făcut cea mai mare furor și a avut un succes strălucit. Scena arangiată într'o grădină cu tot felul de flori și cărări; în fund arbori printre cari se zărea luna (căci era mezul nopți); în mijlocul parcului un rodou de flori, în jurul unui stânci; ear lipită de stâncă la baza acesteia, părea concrescută și apărea modesta străină și timidă dragălași albumele (Lenița Turcu) care ca și laurul (I. Dejenariu) ce sta rezimat în toga română pe partea apusă a stâncii visa duios de libertatea munților. La ridicarea cortinei, publicul orbit de decorul scenei și îmbetăt de plăcerea procurată ochilor ca un singur om s'a sculat în picore și povoiul de aplause și aclamațiuni a durat intervale întregi așa că dialogul nu se putea începe.

După-ce „albamela“ cu un curagiu ne presupus și cu o voce dulce, sonoră, blândă, dar totuși destul de puternică pentru o copilă abia, dar potă nici, trecută de 10 ani, a rostit: „In munți e libertate“ o tăcere mormentală s'a făcut în public, ér dialogu — de altcum foarte scurt — s'a eshauriat cu o presiune, în ținută, gesturi, înțonări și mișcări, așa că în totă puterea cuvântului am fost frapați. De patru-ori a trebuit să se ridice cortina, la cererile entusiasmatale publicului, care nu se mai putea reculege, pot dice din delirul în care a fost adus.

După producțiune a urmat joc, ca de regulă, ér că cum a fost și partea acesta: petrecerei-las altora să spună. Căci eu retrăgându-mă la un păhar de „chileală“ cum dice unii „Oltăni“ am fost apoi condamnat a auși unele lucruri despre stările sociale din Făgăraș, pe care le voi spune în alta corespondență.

Finesc a dice că producțiunea acesta a fost dintre cele mai reușite ce s'a dat în Făgăraș, în butul unor nisuișe catilinare „mici de suflet mari de patimi“, cari tot mai cred că interesele lor private, personale, vorseote pe Români din Făgăraș și jur din țitini. Dómna presidentă a reuniunii fem. rom. Maria Dan, va sci a-și afla mângăierea în reușita splendidă, morală, pentru-țe totă lumea de pe la noi îi gratulează. Venitul curat a producțiunii atinge cifra (foarte mare pentru noi) de 100 fl. Noi abia acceptăm, ca să mai avem o séră așa de veselă și plăcută ca aceea a producțiunii descrise.

„Chiombis“.

Rapórtel Consistoriului archidieceșan către Venerabilul Sinod.

(Senatul școlar.)

III. Catechisațiunea.

La institutele de învățământ străine au frecuantat școala peste tot 6625 elevi de ai noștri și anume:

Pedagogii	32
Gimnasii	584
Școle reale	99
Școle comerciale	51
Școle civile	143
Școle elementare superioare	130
Școle elementare gr.-catolice	577
Școle elementare ev. luterane	223
Școle elementare ev. reformate	190
Școle elementare unitare	15
Școle elementare de stat	2525
Școle elementare comunale	1836
Școle elementare de reuniuni private	19
Suma	6625

Despre acești elevi și despre catecheții lor urmază conspecte sub 11/. 12/.

IV. Esamenel.

1. Esamenel pentru cualificațiunea învățătorescă s'au ținut la 9 Iuniu și zilele următoare.

Ca comisariu consistorial a fost trimis asesorul consistorial protopresbiterul Mateiu Voileanu, din partea guvernului a fost esmis inspectorul regesc de școle al comitatului Sibiuului Dr. Gavriil Pintér.

Admiși la esamen au fost 16 candidați, la repețire din limba maghiară 5.

Dintre aceștia 21 s'au prezentat la esamen, cari pe basa temelor scripturistice au fost admiși la esamenul verbal.

Terminat și acesta s'a constatat, că au susținut esamenul cu succes 11 elevi, au fost respinși din limba maghiară 5 ér 5 din alte studii.

2. Esamenel anuale.

La finea anului școlariu 1896/7 s'au ținut esamenel anuale provădute în normativul școlariu și rezultatul a fost în general multămitoriu.

Consistoriul constat și de astă dată, că organelle noastre bisricesci, cunoscând importanța acestor esamene, continuă a le da deosebită atențiune.

V. Visitarea școlilor.

In conformitate cu dispozițiile normativului școlariu consistoriul ca și până acuma a insistat ca oficiile protopresbiterale în decursul anului școlariu și cu ocaziunea esamenelor anuale să viziteze școlele și la finea anului să facă raport special despre cele observate.

Din partea consistoriului în anul trecut nu s'a îndeplinit vizitare de inspecțiune generală, s'a esmis însă în unele casuri concrete comisariu consistorial, ivindu-se special trebuința de a se orienta despre starea lucrului la fața locului.

VI. Ajutóre.

Ajutórelle votate din fondul școlariu eparchial s'au distribuit conform conspectului celor împărțășiți, alăturat aici sub 13/.

VII. Stipendi.

Cu finea anului școlariu 1896/7 din fondurile archidieceșane au devenit vacante următoarele stipendii:

1. Din fundațiunea Moga un stipendiu de 500 fl. și 10 de câte 50 fl.

2. Din fundațiunea Francisc-Iosif două de câte 100 fl., unul de 60 fl. și 24 de câte 50 fl.

3. Din fundațiunea Cologea un stipendiu de 100 fl. și două de câte 60 fl.

4. Din fundațiunea Ioan Popescu un stipendiu de 40 fl.

Tóte aceste stipendii s'au votat în regulă.

Conspectul stipendiștilor pentru anul școlariu 1897/8 se acude sub 14/.

VIII. Conferențele învățătoresci.

Conferențele, respective reuninile învățătoresci au funcționat și s'au ținut adunarea generală în districtel Bistrița, Deș, Deva, Sebeș și Sibiu, — celelalte nu au funcționat respective au fost oprite în funcționarea lor din partea organelor statului, pentru-că nu au statute vidimate de guvernul țerei.

Consistorul, pentru a asigura funcționarea neîmpedecată a acestor întruniri, a decis în principiu ca statutele reuniunilor să se înainteze guvernului țerei spre vidimare.

Cu această ocaziune s'a aflat însă de lipsă a lua sub reviziune statutele ađi în vigore ale reuniunilor și a face unele modificări, a căror trebuință s'a arăt din esperiențele făcute până acum, — spre care scop s'a esmis o comisiune consistorială, care va avea să compună un proiect de statute.

Alte obiecte de natură școlară se promovéză cu rapórtel speciale.

Consistoriul archidieceșan

Dr. II. Pușcariu

archim., vicariu arhiepiscopesc.

Dr. Elie Cristea,
secretariu consist.

punctul de vedere al noului și necunoscutului.

9. Dositeiu, Psaltirea în versuri (ed. Academiei). 50 pagini (18 psalmi). extrase cuvânt cu cuvânt; 454 pagini, extrase din punctul de vedere al noului și necunoscutului.

10. Coresi, Psaltirea (ed. Academiei), extrasă toată (444 pagini) din punctul de vedere al noului și necunoscutului.

Extractel, scrise câte unul pe bilete de hârtie de aceeași mărime, au ajuns la 14 Februarie a. c. aproximativ la 115.000; astfel că înaintând în același mod, în doi ani de lucrare, adecă la Ocmebre anul viitor 1899, numărul lor va trece peste 800.000. Adăugând la aceste extractel d-lui Jarnik și ale altor colaboratori, în număr și ele de cel puțin 200.000, vom avea în tómna anului viitor un milion de bilete purtând fiecare un cuvânt cu propozițiunea, frasa, locuțiunea proverbul în care se găsesce și având fiecare citat locul de unde a fost extras.

Când această lucrare pregătitore va fi ast-fel terminată la Octombrie în anul viitor Academia se va afla în sesiunea anului 1900 în posesiunea unui material lexic de cea mai înaltă valóre, din care se va putea redacta dicționarul mai pe larg sau mai pe scurt, cum se va hotări atunci în deplină cunos-

cință. Se vor face câte va specimene de redactare până la determinarea timpului care se va admite. După ce se va fi determinat acest timp de întocmire, se va putea face redactarea întregului dicționar și apoi se va putea da la timp, revisuindu-se textul redactat.

Nu mai procedând în acest mod, credem noi că este cu puțință a se întocmi un dicționar adevărat al limbei române, scos din limba reală întrebunțată de scriitori și de popor în producerile sale literare. Nu mai astfel opera se va putea întemeia pe bazele ei naturale și se va putea înălța cu dezvoltarea armonică de la începutul până la sfârșitul ei. Cu un asemenea dicționar va putea Academia satisface obligațiunea pe care o are de la înființarea ei și multămi așteptările de peste 30 de ani ale întregii români, și ast-fel va putea această instituțiune îndeplini însărcinarea pe care a primit' o asupra la 1884 deia Augustul ei protector și donator.

Membri comisiei: I. Kalinder, T. Maiorescu, N. Oitescu, D. Sturdza, Gr. G. Tocilescu.

Un pahar
de eselență și reecoritoare
limonadă spumăasă numai cu 2 cr.

dau
Bombonele de limonadă de fermentație
universale ale lui Marsner
cu această marcă de scutare

și firma [54] 10-10
Prima fabrică boemă de zaharicale
orientale și chocolade
in Königl. Weinbergen — Prag.
A. MARSNER.

Se află ori-unde!
1 pachet de 5 kg. btt = 100 roluri bombone
de fermentație cu rambursă 7.— fl. peste
tot franco.

Se află de vânzare
Portretul
Exelenței Sale, Înalt Preasfințitului Domn
Miron Romanul,
Archiep. și Metropolit.
Prețul fl. 1.—
Librăria Tipografiei archidiocesane,
Sibiiu.

Au apărut:
Juvenilia
Proză și versuri
de
Sextil Pușcariu
à 80 cr.
Iulian Devale
Epigrame
Prețul 50 cr.
Se pot procura dela Librăria
archidiocesana, Sibiiu.

În librăria Tipografiei archidiocesane se află:

Dictionariu român-maghiar
și
Dictionariu maghiar-român
de

Dr. I. Crișan și N. Putnoky,
apărute în 1893 și 1895, cele mai năue vo-
cabulare pentru învățarea limbii maghiare.
Prețul unei părți leg. fl. 1.80, ambele fl. 3.60.

Din
„Biblioteca noastră“,
sub direcția dlui E. Hodoș, au apărut:
Nr. 1 *Realități și visări*, de S. S. Secula;
Nr. 2 *Iancu de Huniad*, de Ios. Bălan;
Nr. 3—4 *Versuri și Proză*, de G. Coșbuc;
Nr. 5 *Fabule alese*, de Gr. M. Alexandrescu;
Nr. 6 *Dela sat*, piesă popor. în dialect bănă-
țean de N. Mocovișteanu;
Nr. 7 *Intocmai*, de Zotti Hodoș.
I număr 14 cr.
Se află de vânzare în
Librăria Tipografiei archidiocesane
Sibiiu.

Conspect despre școlile gr. or. române din archidiocesa Transilvaniei pe anul școlariu 1896/7.

Elevii de școlă dela 6—12 ani

Salariile învățătorescilor:

Numărul curent	Elevii de școlă dela 6—12 ani										Elevii de școlă dela 12—15 ani										Averea școlilor		Venitul anual al școlii											
	Obligații la școlă					Obligați la școlă					Au cercetat școlă în:					Au cercetat școlă în:					fl.	cr.	fl.	cr.										
	Semestrul I.		Semestrul II.			Semestrul I.		Semestrul II.			Semestrul I.		Semestrul II.			Dela com. politică	Dela popor	Din can-torat	Dela ar-chidiocesa	Cui-n-cuenalii					Remun. ca dir. local	Suma ge-nerală								
1	1017	869	1886	647	402	1049	56	501	314	815	45	412	353	765	160						118	278	74	73			60	133	19	1100	80	3860	—	—
2	1154	1093	2247	1055	945	2000	88	1042	929	1971	83	478	445	923	362	365	727	80	347	354	701	79	800	1220	6691	—	—	—	9430	47665	36	11138	76	
3	1695	1328	3023	1010	560	1570	53	956	489	1455	48	544	438	982	317	158	475	49	282	142	424	47	1160	—	6970	—	100	—	8230	44308	82	6190	86	
4	1514	1337	2851	1347	931	2278	75	1245	883	2128	70	615	588	1203	414	366	780	66	373	309	682	58	1850	4460	2400	—	—	100	8810	26041	48	241	—	
5	1038	1030	2068	510	520	1030	50	497	507	1004	48	392	476	898	122	162	284	56	119	159	278	55	2885	—	2272	—	—	—	5672	88491	90	6242	18	
6	1631	1548	3179	1239	1024	2263	69	1203	962	2165	66	669	621	1290	463	467	930	71	440	438	878	63	5910	4030	—	—	—	300	9940	61133	20	11486	85	
7	2067	1907	3974	1703	1533	3236	79	1878	1508	3386	81	893	848	1741	321	540	861	49	327	549	876	51	12212	3900	3175	30	—	—	21800	40	121774	60	18495	76
8	1049	677	1726	520	229	749	45	504	207	711	43	479	375	854	157	56	213	25	153	48	201	24	1724	600	2425	—	—	—	4824	75016	—	5845	—	
9	694	612	1306	335	135	470	37	253	105	358	30	259	222	481	39	12	51	12	24	8	32	07	200	—	2240	—	—	—	2500	3910	—	450	—	
10	1755	1590	3245	1332	1110	2442	70	1086	837	1923	61	966	789	1755	654	498	1152	70	480	314	794	46	180	300	7500	—	—	—	8230	35830	—	—	—	
11	656	636	1292	551	593	1144	85	490	489	989	78	262	230	492	185	160	345	69	211	116	327	64	668	194	3634	20	—	—	4967	27931	43	1387	65	
12	1045	896	1941	704	438	1142	62	689	416	1105	59	407	356	763	169	133	302	41	163	122	3684	25	402	38	75	—	—	—	4225	19503	98	478	—	
13	602	535	1137	461	344	805	68	440	337	777	64	171	158	329	75	70	145	44	75	70	145	44	575	135	4741	20	—	—	5680	15544	—	538	—	
14	727	631	1358	518	370	888	67	522	372	894	68	248	201	449	149	91	210	53	129	81	210	48	1628	300	3185	98	—	—	5989	20	29062	75	1217	19
15	1559	1305	2864	1386	904	2290	72	1308	852	2160	70	629	587	1216	410	327	737	62	367	291	658	55	1700	300	7000	—	—	—	9000	56649	86	1725	36	
16	1806	1345	3151	1112	669	1781	57	1011	579	1590	51	659	512	1171	297	202	499	46	253	177	430	42	1010	270	4393	30	—	—	11450	23130	68	279	30	
17	1470	1434	2904	1080	921	2001	69	1080	921	2001	69	511	491	1002	367	259	662	66	367	295	662	66	300	—	5225	—	—	—	5625	18597	—	—	—	
18	1428	1123	2551	1000	619	1619	67	996	615	1611	66	524	414	938	335	210	545	67	333	209	542	66	2598	72	4393	30	—	—	9673	80	16481	90	345	80
19	822	656	1478	611	310	921	62	611	310	921	62	347	265	612	103	40	143	26	103	40	143	26	120	600	4320	—	—	—	5640	16589	—	5841	60	
20	488	447	935	442	419	861	84	381	380	761	78	198	194	392	164	168	332	78	132	137	269	70	261	491	3305	—	—	—	9673	80	16481	90	345	80
21	1541	1472	3013	1122	843	1965	64	1097	816	1913	62	640	659	1299	257	278	535	46	225	252	477	43	1800	680	6305	—	—	—	9500	46938	—	208	—	
22	390	374	764	346	301	647	78	346	301	647	78	132	128	260	91	75	166	70	91	75	166	70	525	—	2055	—	—	—	3460	19550	—	3244	—	
23	1393	1255	2648	1056	905	1961	74	1002	882	1884	71	376	394	770	266	286	552	68	249	272	521	64	990	4100	5500	—	—	—	10590	62173	07	3483	—	
24	696	871	1867	695	489	1184	63	670	470	1140	61	458	419	877	246	179	425	48	246	179	425	48	200	630	4370	—	—	—	5510	25526	16	1013	57	
25	2141	2132	4272	1591	1331	2922	69	1516	1234	2750	67	923	962	1885	437	429	866	47	404	400	804	43	5170	2825	1100	—	—	—	9324	57236	45	12890	—	
26	1128	1063	2191	1044	928	1972	90	1015	897	1912	88	407	482	889	220	348	568	69	160	324	484	58	5160	2378	5816	—	—	—	13656	103975	77	11956	34	
27	1769	1754	3523	1527	1435	2962	84	1475	1405	2880	80	833	816	1649	408	449	857	53	376	425	801	48	2020	7093	4146	—	—	—	13609	106398	87	2923	44	
28	1121	1208	2329	889	950	1839	83	751	753	1504	65	445	510	955	352	373	725	70	275	256	661	59	247	917	5443	50	—	—	9433	33918	58	10290	—	
29	511	274	785	288	109	397	50	194	42	236	32	162	102	264	52	28	80	37	39	26	62	24	—	—	3000	—	—	—	1433	—	23	—	—	
30	849	759	1608	602	474	1070	70	577	431	1008	65	278	267	545	138	104	242	48	115	85	200	39	194	20	3035	20	—	—	5000	26207	03	5291	50	
31	1237	1157	2394	920	695	1615	69	812	625	1437	64	489	510	999	172	188	360	36	149	162	311	31	1188	150	4357	35	—	—	7842	31028	49	2375	24	
32	821	665	1486	537	388	925	60	507	343	850	56	335	267	602	94	66	160	27	73	46	119	20	190	—	2338	80	—	—	3051	20564	87	1445	75	
33	971	795	1766	618	425	1043	57	578	395	973	56	363	336	699	243	201	444	69	208	182	390	56	—	—	3426	—	—	—	5330	16005	27	227	23	
34	1962	1351	3313	1295	478	1773	54	1273	481	1754	53	683	595	1278	301	139	440	35	293	137	430	34	1740	332	7960	—	—	—	10500	30055	70	11341	—	
Suma	41047	36129	77176	29893	22927	52820	72	28506	21107	49413	70	16187	15010	31197	8540	7581	16121	52	7654	6767	14421	45	56219	80	35817	—	—	—	260999	75	1308936	38	144684	48